MEMO t.b.v. B en W

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
C. van Eert	3 Bestuur & Organisatie	11 Duurzame steden en gemeenschappen 17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n)
26-09-2023		

rol raad
Ter kennisname

onderwerp
Bestuurskrachtonderzoek gemeente Renkum

INHOUD
Kennisnemen van het bestuurskrachtonderzoek "Bestuurlijke toekomst gemeente Renkum" dd 08 september 2023.

1 Wat is de aanleiding?
Verschillende kleinere gemeenten in onze regio ervaren knelpunten in hun bestuurs- en organisatiekracht. In de regel gaat het om kwetsbare financiën en een kwetsbare organisatie, de continuïteit van voorzieningen die onder druk komt, nieuwe complexe taken die vaak ook een integrale oplossing vereisen en veranderende betrokkenheid en behoeften vanuit de samenleving.
In de afgelopen maanden hebben verschillende gemeenten om die reden contact gezocht met de gemeente Rheden om de mogelijkheden van intensieve(re) samenwerking te verkennen. Dit betrof o.a. de gemeenten Rozendaal, Doesburg en Renkum.
Recent heeft ons College ingestemd met een verdere intensivering van de samenwerking met Rozendaal. Met Doesburg is een verkennend traject uitgevoerd naar de toepasbaarheid van het Gastheermodel waarbij taken door Rheden worden uitgevoerd. Doesburg gaat als vervolg hierop naar verwachting een herindelingsscenario verkennen.
Op verzoek van Renkum heeft medio 2023 een verkennend bestuurlijk gesprek naar intensivering van de samenwerking plaatsgevonden. Dit als onderdeel van hun zoektocht naar een duurzaam toekomstperspectief.

2 Bestuurskracht Renkum en toekomstscenario's
In het najaar van 2020 heeft de gemeenteraad van Renkum besloten te willen werken aan een solide toekomstperspectief. De raad en het college maakten toen de afspraak om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om Renkum toekomstbestendig te organiseren. In mei 2021 kreeg het bureau Berenschot de opdracht om de bestuurskracht te onderzoeken en om een aantal mogelijke toekomstscenario's in kaart te brengen. Begin januari 2022 leverde Berenschot het eindrapport.
Het onderzoek naar de bestuurskracht richtte zich op de slagkracht van het bestuur (gemeenteraad en college), het functioneren van de organisatie, het partnerschap van

Renkum volgens de buurgemeenten, ondernemers en maatschappelijke organisaties, en de slagkracht richting de regio en onze dorpen/ samenleving. Het algemene beeld op basis van het Berenschot onderzoek is dat de Renkumse bestuurskracht kwetsbaar en zorgelijk is. Berenschot beschrijft vijf toekomstscenario's waarmee Renkum op de langere termijn haar bestuurskracht zou kunnen vergroten:

1. Blijven investeren in de ambtelijke organisatie
2. Strategisch samenwerken met een beperkt aantal partners
3. Combinatie van een regie-organisatie met centrumgemeente
4. Een ambtelijke fusie met één of meerdere gemeenten
5. Vormen van een nieuwe gemeente door herindeling

Berenschot adviseert om aan de slag te gaan met een aantal optimalisatiemogelijkheden en anderzijds om een concrete keuze te maken voor een toekomstperspectief.
Op basis hiervan heeft een ambtelijke werkgroep in de afgelopen maanden een verdere verdieping opgesteld van mogelijke toekomstscenario's (cf. 2 t/m 5). Het ambtelijk onderzoek en advies is weergegeven in bijgaande rapportage "*Bestuurlijke Toekomst Renkum. Onderzoeksrapport*" dd 08 september 2023.

3 Conclusies en advies Renkum (ambtelijk)
De ambtelijke projectgroep van Renkum komt tot de conclusie dat het scenario herindeling op basis van inhoudelijke argumenten de beste optie is voor Renkum. Ook concludeert de projectgroep dat het herindelingsscenario niet direct haalbaar is omdat er nu geen partner is die voor herindeling openstaat of omdat de herindelingspartner niet logisch is.
Daarbij is als potentiële herindelingspartner gekeken naar Wageningen, Arnhem en Rheden.

Voor het vervolgtraject adviseert de projectgroep een aanpak te kiezen waarin parallel twee sporen worden bewandeld. Een spoor voor de kortere termijn gericht op het (verder) ontwikkelen van de gemeentelijke organisatie (Renkum kan nog even zelfstandig vooruit) en een spoor voor de langere termijn gericht op het geadviseerde herindelingsscenario.

Het spoor voor de langere termijn richt zich op het zetten van de eerste (voorzichtige) stappen in de richting van een mogelijke herindeling. Onderdeel van dit spoor is het in gesprek gaan en blijven met Wageningen, maar ook met Arnhem en Rheden, en andere belangrijke stakeholders. Die gesprekken hebben geen formeel karakter en zijn eerder bedoeld voor het verder uitdiepen van mogelijke kansen en bedreigingen van een herindeling.

4 Besluitvormingsproces Renkum
Het ambtelijk onderzoeksrapport is nu nog vertrouwelijk. De Renkumse planning van het besluitvormingsproces op hoofdlijnen:

- 26 september: besluit B&W
- 27 september: onderzoeksrapport openbaar (o.a. verzonden aan Wageningen, Arnhem, Rheden en Provincie)
- 29 november: Raadsvergadering met besluitvorming over raadsvoorstel bestuurlijke toekomst.

Het is aan Renkum om hier positie in te nemen. Op basis van die uitkomst gaat de gemeente Rheden zich beraden.

Velp, 26 september 2023